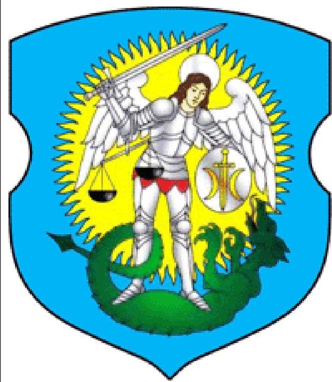

НЕЗАЛЕЖНАЯ ГАЗЕТА ШУМІЛІНШЧЫНЫ

СЬВІТАНАК

Беларусь, твой народ дачакаецца Залацістага, яснага дня! М. Багдановіч.

№13 (305) КАСТРЫЧНІК 2021 ГОД

ГАНДАЛЬ

ВОСЕНЬСКІ КІРМАШ АТРЫМАЎСЯ

У суботу 5 верасня ў Шуміліне прайшоў традыцыйны раённы восеньскі кірмаш. На гэты раз свята разгарнулася на вуліцы Ленінскай. Як вядома, восеньскія кірмашы – гэта даўняя, добрая традыцыя беларусаў. А беларускі кірмаш заўсёды лічыўся самым гасцінным, славіўся сваёй шырынёй і багаццем.

І на гэты раз мясцовыя сельгасвытворцы пастараліся задаволіць чаканні пакупнікоў. Удзел у кірмашы прынялі сельскія гаспадаркі, працоўныя прадпрыемствы, фермеры, індывідуальныя прадпрымальнікі. У іх гараджане маглі набыць бульбу, капусту, моркву, буракі, яблыкі, зерне, мяса, саджанцы.

Ужо ў чатыры раніцы яны пад ясным вераснёўскім сонейкам пачалі абсталёўваць свае гандлёвыя месцы. А з васьмі гадзін зайграла вясёлая музыка, абвяшчаючы пачатак вялікага гандлю. Ад ранішніх гандляроў не адставалі і пакупнікі, бо самыя вопытныя з уласнага вопыту ведаюць: каб выгадна закупіцца, трэба рана ўставаць.

Найбольш шумныя чэргі пакупнікоў сабраліся вакол машын з зернем ды бульбай. І не прагадалі з пшаніцай, якую унітарнае прадпрыемства «Шумілінскі райаграсэрвіс» прадавала па ўсяго па 20 рублёў за мех. Менавіта таму гэты каштоўны і запатрабаваны для шумілінцаў тавар разышоўся за нейкія паўгадзіны. Хутка не стала і капусты, якую аддавалі па рублю за кілаграм. Праўда, бульба ў гэтым годзе значна падаражэла – за яе на кірмашы за кілаграм давалі рубель, а буракі каштавалі ад 70 капеек да 2 рублёў. Аднак і гэтую папулярную ў шумілінцаў гародніну неўзабаве расхапілі.

Тым, хто не паспеў ухапіць гародніну з машын, прадставілася магчымасць набыць бульбу, буракі, моркву і нават гуркі па 2 рублі за кіло ў прыватных гаспадароў. Так, на ўласным мотаблоку прывезлі прадукцыю са свайго агароду Лідзія і Анатоль Шароўскія з Шуміліна. Дарэчы, нягледзячы на незвычайна засушлівае лета, бульба ў гэтых гаспадароў ўрадзіла добрая: з 20 баразён 42 мяхі ўзялі.

Адна гаспадыня з вёскі Кардон прапаноўвала мёд па 6-7 рублёў за паўлітровы слоік.

З арганізацый і прадпрыемстваў на кірмашы у Шуміліне былі «Полацкі» і «Смаленскі» рынкі, Бешанковіцкае райспажыўтаварыства, гадавальнік пладовых і ягадных раслін з Самахвалавічаў, Віцебскі інстытут сельскай гаспадаркі НАН Беларусі і іншыя прадпрыемствы і арганізацыі. Як і ў мінулыя гады, найбольшым попытам у шумілінцаў карысталіся саджанцы. Самыя вялікія чэргі збіраліся за саджанцамі пладовых і дэкаратыўных раслін, за якімі людзі тоўпіліся гадзінамі.

Установы адукцыі Шумілінскага раёна разгарнулі свае прылаўкі з гароднінай, якую вырошчвалі на прышкольным участку. Бадай што, самы самы вялікі асартымент нарыхтовак прапаноўвала Амбросавіцкая базавая школа. Амбросавіцкія настаўнікі нагатавалі марынацыі: аджыка, салат з агуркоў, шчаўе, памідоры.

А каля прылаўка Шумілінскай сярэдняй школы № 2 можна было набыць трохлітровы слоік салёных гуркоў па эксклюзіўным рэцэпце і пірагі з яблыкамі па 3 рублі за штуку ад СШ № 1.

Таксама ў кірмашы актыўна ўдзельнічаў калектыў дзіцячага садка з Шуміліна. Казачныя героі: "Мішка" (Краснова В.А.) і "Пчолка"(Паласухіна Н.П.) весялілі народ прыпеўкамі, песнямі, загадкамі. "Каралева Восень" (Шабанава О.Г.) сустракала гасцей кірмашу хлебам-соллю, а дзяўчаты прапанавалі традыцыйную жартоўную латарэю, а таксама прадавалі выпечку, агародніну і садавіну.

Толькі вось свежага мяса на кірмаш не прывезла ні адна мясцовая гаспадарка. І аб надзённым і сумным: кірмаш праходзіў ва ўмовах ужо чацвёртай хвалі пандэміі каранавірусу. Па усім было відаць, што наш мясцовы люд яшчэ сур'ёзна не ўсвядоміў усяе небяспекі смяртэльнага вірусу, бо многія нават не надзелі масак. Затое шумілінскія медыкі правялі падчас кірмашу акцыю па вакцынацыі ад каранавірусу. Людзі скарысталіся такой магчымасцю і ішлі да машыны хуткай дапамогі, дзе можна было зрабіць прышчэпку ад каранавірусу.

Алесь Шумскі

КУЛЬТУРА

МУЗЫКАНТ, ЯКОГА ЧАКАЮЦЬ У ШУМІЛІНЕ

Без песень Андрэя Крыўцова на сённяшні дзень немагчыма цяжка ўявіць святочную праграму ў Шуміліне. Яго тэнар і выкананне песень палюбіліся тут мясцовым гледачам, таму многія аматары мастацтва з нецярпеннем чакаюць выхаду спевака на сцэну.

Перадусім гісторыя пачалася з таго, калі ў мястэчка Шуміліна Андрэя Крыўцова запрасіла Ларыса Цыркунова, цяперашні кіраўнік народнага фальклорнага калектыву «Гульбічы» Шумілінскага раённага цэнтра культуры. У той час Андрэй шукаў працу непадалёк ад горада Віцебска, дзе пражыў з сям'ёй.

Давялося нейк уладкавацца ўсяго на паўстаўкі акампаніятара ў Цэнтр культуры. Відавочна, што разлічваць на сур'ёзныя перспектывы не прыходзілася. Па-першае, сам музыкант не планаваў затрымлівацца тут надоўга, а па-другое – адлегласць у 40 кіламетраў, каб дабірацца на работу – спачатку ўвогуле палохала. Аднак з цягам часу атрымался так: тым бліжэй станавілася мястэчка Шуміліна, дзе Андрэя Крыўцова і яго творчасць прынялі болей шчыра з адкрытай душой.

Ужо непрыкмента праляцелі тыя 15 год, як ён звязаў свой лёс з шумілінскай сцэнай. А зараз Шумілінскі раённы цэнтр культуры стаў яго асноўным месцам работы, тым болей, што гэта становішча яго цалкам задавальняе.

Па жыцці Андрэй Крыўцоў – гэта прафесійны музыкант, які закончыў Віцебскае вучылішча мастацтваў і Віцебскі ўніверсітэт імя Машэрава. Цяпер яму падуладны баян і гармонь, фартэпіяна і бас гітара, віяланчэль і скрыпічны кантрабас. Да таго ж ён валодае цудоўным запамінальным тэнарам. Дарэчы, сам спявак прызнаецца, што напачатку сваёй творчай прафесіі яго больш прыцягвала класіка, але зараз ён не мае нічога і супраць эстрады.

Прынамсі, Андрэю Крыўцову яшчэ добра пашчасціла і ў прафесіі, і ў асабістым жыцці. Асабліва калі тады, калі лёс наканаваў сустрэць блізкага па духу чалавека, – цудоўную мастачку Яўгенію. Маладыя пажаніліся, зараз гадуюць траіх дзетак. Па ўсяму бачна, што музыка і песні Андрэя Крыўцова шырока запатрабавана не толькі на грамадскіх, але і на сямейных святах. Застаецца толькі пажадаць займець багата творчага поспеху і новых дасягненняў у мастацтве.

Ян Вайтовіч

БЯСПЕКА

АКЦЫЯ І РЭЙДЫ РАТАВАЛЬНІКАЎ

Як правіла, з надыходам халадоў у Шумілінскім раёне актывізаваліся мерапрыемствы па грамадскай бяспецы. А пракладу, з 4 кастрычніка на Шуміліншчыне стартавала акцыя «Моладзь за бяспеку!». Апроч таго, па раёну адбыўся сумесны рэйд дзеля прафілактыкі прадухілення пячных пажараў.

З мэтай папулярызацыі дзейнасці Беларускай маладзёжнай грамадскай арганізацыі ратавальнікаў-пажарных (БМГАРП), а таксама прафесіо ратавальніка-пажарнага, з 4 да 15 кастрычніка ў па ўсёй краіне, так і па раёну распачалася прафілактычная акцыя «Моладзь – за бяспеку!».

Сёлетні год для БМГАРП стаўся юбілейны – грамадская арганізацыя адзначае 20-годдзе, таму мерапрыемстваў запланавана багата. Актыўны ўдзел у акцыі прымуць актывісты раённых аддзяленняў і члены клуба юных ратавальнікаў-пажарных.

Акцыя адбывался ў 2 этапы. На першым этапе – з 4 да 12 кастрычніка – ратавальнікі сумесна з актывістамі БМГАРП аказвалі шэфскую дабрачынную дапамогу адзінока пражываючым пенсіянерам, інвалідам, ветэранам вайны ва ўстаноўцы аўтаномных пажарных апавяшчальнікаў, складзіраванні дроў, уборцы прыдамавых тэрыторый, а таксама нагадвалі сталым грамадзянам, як паводзіць сябе ў выпадку ўзнікнення надзвычайных сітуацый, як падрыхтавацца да бяспечнага ацяпляльнага сезона. Другі этап, з 13 да 15 кастрычніка, быў арганізацыйным Па добрай традыцыі адбудзецца ўрачысты прыём хлопцаў і дзяўчат у рады Беларускай маладзёжнай грамадскай арганізацыі ратавальнікаў-пажарных і ўручэнне пасведчанняў.

Таксама адбыўся сумесны рэйд па прафілактыцы прадухілення пячных пажараў. Сёлетняя восень выдалася халоднай, таму многія гаспадары прыватнага сектара распачалі ацяпляльны сезон. У такі час супрацоўнікі райаддзела па надзвычайных сітуацыях абходзяць дамы вяскоўцаў, аглядаюць пячное абсталяванне і нагадваюць правілы пажарнай бяспекі. Што ж тычыцца правілаў, то яны простыя, але вельмі важныя і неабходныя для выканання: неабходна пабяліць печку для выяўлення трэшчын, прачысціць дымаход, пакласці перадтопачны ліст, не захоўваць дровы каля печкі і па магчымасці ўстанавіць у жылых пакоях аўтаномны пажарны апавяшчальнік. Прадстаўнікі аглядавай камісіі праверылі, якжыхары населеных пунктаў раёна (былі наведаны катэгарыраваныя грамадзяне) падрыхтаваліся да ацяпляльнага сезона і выконваюць правілы пажарнай бяспекі.

Дарэчы, з пачатку года на тэрыторы Шумілінскага раёна з-за парушэння правілаў пажарнай бяспекі пры эксплуатацыі пячнога ацяплення здарыліся тры пажары.

Інспектар РАНС уручаў людзям

(працяг на стар. 2)

БЯСПЕКА

(пачатак на стр. 1)

прафілактычныя буклеты і пры гэтым нагадаў асноўныя правілы бяспечнага прапальвання печак: у моцныя маразы прапальваць два-тры разы і не больш чым па паўтары гадзіны, заканчваць прапальванне за 2 гадзіны да сну, сачыць за тым, каб мэбля і шторы знаходзіліся не менш чым у паўтара метрах ад печкі. У дамах, дзе выхоўваюцца маленькія дзеці, прасіў дарослых не дазваляць малым прапальваць печкі і не пакідаць іх адных дома.

Прыемна адзначылі для сябе члены камісіі, што гаспадары з разуменнем адносяцца да ўласнай бяспекі і своечасова ліквідуюць выяўленыя раней недахопы, мяняюць элементы сілкавання ў пажарных апавяшчальніках.

Штодзённыя прафілактычныя рэйды працягваюцца.

М. Амбросаў

ВАНДАЛІЗМ

ЗЛАМАЛІ КРЫЖЫ Ў “ВІЦЕБСКІХ КУРАПАТАХ”

Невядомыя зламалі два мемарыяльныя крыжы і пашкодзілі шыльды з надпісам “Месца сталінскіх расстрэлаў”. Пра гэта даведаліся ўдзельнікі ініцыятывы “Хайсы – віцебскія Курапаты”, якія ўжо некалькі гадоў запар ствараюць самаробны мемарыял на ўзлеску каля вёскі Хайсы Віцебскага раёна.

Актывісты ўбачылі факты вандалізму, калі прыехалі рабіць прыборку вакол мемарыялу, кажа стваральнік ініцыятывы “Хайсы – віцебскія Курапаты” Ян Дзяржаўцаў: – Мы прыехалі, каб заняцца добраўпарадкаваннем – там трэба было пакасіць траву, сабраць галлё. Бачым – няма крыжоў. Стаялі два крыжы, каталіцкі і праваслаўны, паабапал дарогі ў лес. Гэта была старая дарога. Ад гэтых крыжоў прыкладна ў ста метрах расстрэльвалі людзей.

Крыжы былі знойдзены глыбока ў лесе, нехта зламаў іх і кінуў у гушчар. Актывістам удалося іх умацаваць на ранейшае месца, але ў будучыні яны вымагаюць замены. Аднавіць давядзецца і зламаныя шыльды са словамі “Месца сталінскіх расстрэлаў”. Удзельнікі ініцыятывы “Хайсы – віцебскія Курапаты” плануюць звярнуцца ў міліцыю, каб вандалаў знайшлі і пакаралі. Хаця яны не маюць на гэта асаблівай надзеі. Калі падобная гісторыя здарылася ў 2014-м годзе, міліцыянты дапамаглі знайсці зламаныя крыжы, якія нехта кінуў у балота. Але вінаватых шукаць ніхто не стаў: справу спынілі, прызнаўшы занадта нязначнай суму матэрыяльнай шкоды.

Ян Дзяржаўцаў

ПЕРАСЛЕД

ЗА НАЛЕПКІ – ТУРМА

Віцябляніну Сяргею Думаву прысудзілі 9 гадоў і 15 сутак калоніі. Яго затрымлівалі за расклейванне налепак.

17 верасня, у дзень так званага «народнага адзінства», суд Першамайскага раёну Віцебску вынес жыхару абласнога цэнтру Сяргею Думаве ці не самы жорсткі за апошнія часы «палітычны» прысуд – 9 гадоў і 15 сутак калоніі ўзмоцненага рэжыму. «Ні за што! Ніякіх доказаў не было пададзена», – заявіла адразу пасля абвяшчэння прысуду маці Сяргея Думавы Алена. Працэс праходзіў у закрытым рэжыме, але маці дазволілі папрысутнічаць на пасяджэннях.

Віцябляніна Сяргея Думаву абвінавачвалі адразу па некалькіх артыкулах Крымінальнага кодэксу: ч.1 арт.293 («Арганізацыя масавых беспарадкаў, якія суправаджаліся гвалтам над асобай, пагромамі, падпаламі, знішчэннем маёмасці або ўзброеным супраціўам прадстаўнікам улады), ч.3 арт. 293 («Навучанне ці іншая падрыхтоўка асобаў для ўдзелу ў масавых беспарадках«), арт. 341 («Апаганьванне будынкаў ці іншых збудаванняў цынічнымі надпісамі або малюнкамі«).

Па ўсіх абвінавачваннях суддзя Міхаіл Юрчанка прызнаў Думаву вінаватым. Найбольшае пакаранне – 9 гадоў калоніі, прызначыў па артыкуле аб арганізацыі масавых беспарадкаў. Апроч гэтага, 2 гады – за нібыта навучанне і падрыхтоўку да ўдзелу ў масавых беспарадкаў. І 1 месяц арышту – за «апаганьванне будынкаў».

Па сукупнасці пакаранняў і «шляхам паглынання менш строгага пакарання больш строгім» агульны тэрмін зняволення склаў 9 гадоў і 15 сутак калоніі ва ўмовах узмоцненага рэжыму.

Сяргей Думава быў затрыманы 22 сакавіка 2021 году, калі расклейваў у горадзе налепкі. Пасля затрымання ён прызнаўся ў тым, што нанёс яшчэ чырвонай фарбай некалькі надпісаў «Жыве Беларусь». У абвінавачванні таксама фігуруюць надпісы «3%», «Чырвоны партызан», «Сыходзь».

23 сакавіка, на наступны дзень пасля затрымання, у ягонай хаце адбыўсяператрус. У гаражы былі знойдзены жалезны трафарэт гербу Пагоня, а таксама петарды, страйкбольныя гранаты, дымавыя шашкі ды іншыя не забароненыя для захоўвання прадметы.

Першае судовае паседжанне адбылося 13 жніўня. На ім Сяргей адмовіўся даваць якія-небудзь паказанні. Як вынікала з пісьмовых паказанняў, сваю віну ў выстаўленых абвінавачаннях ён цалкам адмаўляў. Наступнае пасяджэнне, 16 жніўня, зрабілі ўжо закрытым. Фармальнай прычынай нібыта паслужыў фотаздымак, зроблены на працэсе і размешчаны ў інтэрнэце. Падчас вынясення прысуду суддзя Міхаіл Юрчанка забараніў не толькі фатаграфаваць, але нават весці запіс на дыктафон.

Адвакаты Сяргея Думавы збіраюцца абскарджваць дадзенае рашэнне ў абласным судзе.

Уладзімір Бяляўскі

COVID-19

ЗАЧЫНЯЦЬ ШКОЛЫ НЯМА НЕАБХОДНАСЦІ

Па словах Ігара Карпенкі, міністра адукацыі, цяпер сумесна з Мінздароўя адпрацоўваюцца часовыя рэкамендацыі, якія зацвердзілі на верасень — кастрычнік. Дадатковыя карэктывы будуць уносіцца па неабходнасці.

«Наведвальнасць школ прыкладна 87%. Пакуль невялікая колькасць навучэнцаў адсутнічае, але і не трэба думаць, што адсутнічаюць у асноўным з-за кавіду. Цяпер пачаліся сезонныя прастудныя захворванні інфекцыйныя, таму мы з Міністэрствам аховы здароўя гэтыя пытанні адпрацоўваем, зробім пэўныя карэктывы ў рамках узмацнення эпідрэжыму: праветрыванне, развядзенне патокаў школьнікаў, нашэнне масак, прагулкі на свежым паветры і іншыя мерапрыемствы, якія, на наш погляд, павінны стрымліваць працэсы пандэміі», — кажа Ігар Карпенка.

З яго словаў, больш за 50 працэнтаў настаўнікаў прышчапіліся.

Міністр зазначае, што нікога прымушаць вакцынавацца не будуць, пры гэтым настойліва рэкамендуюць засцерагчы сябе і школьнікаў.

Сам Карпенка прышчапіўся ў красавіку, але не выключае, што ў найбліжэйшы час рэвакцынуецца.

Тэлебачанне Беларусь-1

ЗДАРЭННІ

ВЫЛЯЦЕЛА З ДАРОГІ

«Дзявятка» вылецела ў кювет ў Шумілінскім раёне каля вёскі Грудиново.

Раніцай 9 кастрычніка ў Шумілінскім раёне ў кювет вылецела «Лада», у выніку ДТЗ пацярпела кіроўца

Непадалёк ад вёскі Грудзінава 70-гадовая жанчына, якая ехала на легкавіку «ВАЗ-2109» не справілася з кіраваннем, у выніку чаго яе легкавушка вылецела ў кювет.

Пенсіянерка, якая кіравала аўтамабілем, атрымала траўмы, і яе прыйшлося даставіць у бальніцу, пра гэта паведамілі ў абласной ДАІ.

Сяржук Крупскі
паводле матэрыялаў УУС

ЗАБЛУКАЛІ ГРЫБНІКІ

Тры грыбнікі зноў згубіліся на Віцебшчыне, двое з іх у Шумілінскім раёне.

6 верасня два чалавекі заблудзіліся ў лясах Віцебскага і Шумілінскага раёнаў.

А 17:50 ратавальнікі атрымалі званок, ад 65-гадовага пенсіяне-ра, які не мог выйсці з лесу каля вёскі Крупеніна Шумілінскага раёна.

На дапамогу да яго накіравалі падраздзяленне пажарнага аварыйна-выратавальнага паста №11 Шумілінскага РАНС. Муж-чына па тэлефоне сказаў, што чуе сірэну, але зарыентавацца куды ісці не можа.

Тады ў лес адправіўся адзін з пажарнікаў з ліхтаром. Праз некаторы час згубіўся пенсіянер сказаў, што бачыць святло і неўзабаве выратавальнік знайшоў яго. Меддапамогу грыбнікі не спатрэбілася, паведамляецца падраздзяленнем Шумілінскага пажарнага аварыйна-выратавальнага паста №11, прэс-службай МНС.

Неўзабаве ў Шумілінскім раёне заблукаў яшчэ адзін грыбнік.

9 верасня апоўдні паступіла паведамленне аб тым, што паблізу вёскі Мясаедава Шумілінскага раёна згубіўся 54 гадовы мужчына.

Былі арганізаваны пошукі, паведамляе абласное упраўленне МНС.

У 15-35 мужчына, які згубіўся, выйшаў з лесу на гук сігналу СГУ АЦ.

У медыцынскай дапамозе патрэбы не меў.

А вось другога зніклага ў лесе чалавека, які заблукаў у Віцебскім раёне, знайсці пакуль не ўдалося.

Усяго ў двух гэтых пошукавых аперацыях былі задзейнічаны 5 адзінак тэхнікі і 15 чалавек, з іх 3 адзінкі тэхнікі і 9 работнікаў прадаставіла МНС.

Сяржук Крупскі
па матэрыялах МНС

ЗАГІНУЎ ВІЦЭ-ПРЭМ'ЕР

У Шумілінскім раёне разбіўся пазадарожнік з намеснікам старшыні ўрада Іванаўскай вобласці Расіі.

5 кастрычніка ў выніку сутыкнення пазадарожніка з фурай у Шумілінскім раёне загінуў высокапастаўлены расійскі чыноўнік – віцэ-прэм'ер урада Іванаўскай вобласці.

Дарожна-транспартнае здарэнне адбылося раніцай на 68 кіламетры аўтадарогі «Віцебск - Полацк - мяжа Латвіі». 62-гадовы намеснік старшыні ўрада Іванаўскай вобласці Сяргей Каробкін, які кіраваў кросоверам «Mitsubishi Outlander", ня справіўся з кіраваннем і выехаў на паласу сустрэчнага руху.

У выніку гэтага пазадарожнік урэзаўся ў які ехаў на сустрэчу аўтацягнік «Scania», за рулём якога знаходзіўся 28-гадовы дальнабойнік, пра гэта паведамілі ў абласной ДАІ. Легкавік перакуліўся, а фуру вынесла на абочыну сустрэчнай паласы.

У дарожна-транспартным здарэнні атрымаў траўмы расійскі чыноўнік, які памёр Шумілінскай цэнтральнай раённай бальніцы, куды яго даставілі. Цяпер па факце дарожна-транспартнага здарэння праводзіцца праверка.

Таксама пра гібель віцэ-прэм'ера ўрада Іванаўскай вобласці Сяргея Коробкіна паведаміў губернатар гэтага расійскага рэгіёну Станіслаў Васкрасенскі, які выказаў спачуванні родным загінулага.

АБ’ЯВА

• Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Світанак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – зрабіце бясплатную падпіску. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

• Калі прачыталі “Світанак”, то калі ласка, перадайце знаёмым.

• Наша газета стала размяшчаецца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць са старонкі: http://kamunikat.org/svitanak.html для далейшага выкарыстання яшчэ да з’яўлення газеты на паперы.

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

УВА ШТО ЎПЕРЛАСЯ ЎЛАДНАЯ ВЕРТЫКАЛЬ?

Грамадствы рызыкі, якія спецыялізуюцца на павелічэнні капіталу, варта адрозніваць ад грамадстваў, заснаваных на нейтралізацыі пагроз.

«Нашы недахопы, — як справядліва заўважыў французскі пісьменнік Франсуа дэ Ларошфуко (1613–1680), — з'яўляюцца працягам нашых вартасцей». Афарызм інтэлектуала эпохі Адраджэння, калі да яго прыглядзецца, нічога не дадае да прымаўкі «за што бароліся, на тое і напароліся».

Так званая беларуская мадэль справядлівасць афарызму і адначасова справядлівасць прымаўкі пацвярджае — і чым далей, тым відавочней.

Асноўны ганар беларускай мадэлі, на думку яе аўтара, — вертыкаль улады. Менавіта ёй, калі хто не ведае, беларусы абавязаныя свайму шчасцю. Прыгадаем «ліхія 90-я», калі «пасля распаду Савецкага Саюза мы засталіся адны, плюс яшчэ з савецкімі рублямі».

У вертыкалі ўлады існуе мноства пераваг, для спасціжэння якіх не патрэбная вышэйшая адукацыя. Наадварот, наяўнасць універсітэцкага дыплома здольная толькі перашкодзіць атрыманню эстэтычнага і іншых відаў задавальнення ад яе сузірання.

Не выключана, што фразеалагізм «просты як валёнак» і быў народжаны ў працэсе сузірання гэтай немудрагелістай уладнай фалічнай годнасці. Такая немудрагелістасць і дазваляе кожнаму ахвочаму, задраўшы галаву, угледзець на яе вяршыні галоўнага вытворцу ўсіх выгод.

Аднак, як было адзначана ў пачатку опуса, «нашы недахопы з'яўляюцца працягам нашых вартасцей». Права таго, хто знаходзіцца на вяршыні ўладнай вертыкалі, распараджацца ўсім, спараджае і адказнасць за ўсё. Дробязь, але непрыемная...

Тым, хто сумняваецца, прывяду адпаведную цытату: «Ва ўсім, што ў нашай краіне адбываецца дрэннага, — вінаваты я. Я ўзначальваю ўладную вертыкаль у краіне і нясу за гэта адказнасць. І народ павінен цяпер з мяне пытацца» (1 верасня 2010 года).

Але адна справа — несці адказнасць на стадыі эканамічнага росту, як гэта было ў нулявыя гады, і зусім іншая — на этапе застою.

Крыху эканамічнай статыстыкі: за першае дзесяцігоддзе XXI стагоддзя эканоміка штогод прырастала на 7,4%, за другое — на 1%. Таму не варта здзіўляцца наступнаму прызнанню, зробленаму на Пятым Усебеларускім народным сходзе ў чэрвені 2016 года: «Я не ведаю, для чаго, але мне ў апошні час усе па вертыкалі спрабуюць нешта далажыць. Я так разумею: атрымаць дабраславенне, каб у выпадку недахопаў і правалу я потым за гэта і адказваў? <...> Вы — людзі пісьменныя, якія прайшлі тую ж школу, што і я, непасрэдна працуеце ў тых сферах, у якіх кіруеце, — дзейнічайце. Таму хопіць сёння хадзіць адзін за адным і пытацца дазволу! Вы ведаеце, як рабіць, што рабіць і якіх мэт дамагацца. Усё — у простым. Інавацыі, IT-тэхналогіі, прыватызацыя і іншае — усё гэта зразумела, мы ўжо гэта асвоілі. Але ўсё, і наша жыццё таксама, у простым — трэба распранацца і працаваць да сёмага поту!»

Тлумачэнне Сімона Кардонскага

Што можа быць прасцей за ўладную вертыкаль? «Інавацыі, IT-тэхналогіі, прыватызацыя і іншае...» Нас гэтым не запалохаеш. Мы гэта ўжо асвоілі. Гэта ў нямецкім канцэрне «Volkswagen» ламаюць галаву над тым, як у перыяд з 2019-га па канец 2023 года інвеставаць 44 мільярды еўра ў развіццё электрамабіляў і аўтаномных машын.

Мы дзейнічаем больш проста (глядзі вышэй). Таму для інавацыйных прарываў нам грошай не трэба. Мы ішлі і працягваем ісці сваім шляхам. Скарачэнне інвестыцый відавочна дэманструе нязменнасць аднойчы абранага курсу. У прыватнасці, за студзень-жнівень, згодна з Белстатам, інвестыцыі ў асноўны капітал знізіліся ў Беларусі на 8,1%. Годам раней падзенне было не такім вялікім — 1,7%.

Доля інвестыцый у ВУП за восем месяцаў склала 16%. Шмат гэта ці мала? Міжнародны вопыт сведчыць, што для ўстойлівага росту гэты паказчык павінен быць не меншым за 25%. У Кітаі на піку эканамічнага росту ён перавышаў 40%.

Але чаму мы вырашылі, што эканамічны рост у нас лічыцца прыярытэтам? Зразумела, ад дармовага росту ніхто не адмовіцца, але беларуская мадэль — не пра рост, а пра ўтрыманне ўлады. Таму дзейнасць па нейтралізацыі пагроз для нас важнейшая за дзейнасць, накіраваную на эканамічнае развіццё.

«Ёсць грамадствы рызыкі, — тлумачыць сацыёлаг Сімон Кардонскі, — заходнія грамадствы. Яны рызыкуюць на глабальным рынку — і ў якасці выніку атрымліваюць капітал. А ў нас грамадства, заснаванае на нейтралізацыі пагроз. Падчас гэтай нейтралізацыі захоўваецца цэласнасць дзяржавы, для чаго яна і існуе. Ёсць цэлы дзяржаўны і грамадскі інстытут экспертаў, якія вынаходзяць пагрозы, пераконваюць грамадства ў іх рэальнасці і выбіваюць грошы на іх нейтралізацыю».

Лепш позна, чым ніколі

Патрэбу ў тых, хто можа вынаходзіць пагрозы, беларуская мадэль адчувала пастаянна. Але з лета 2020 года назіраецца тое, што немагчыма асэнсаваць без сфармуляванага бацькам сучаснай дыялектыкі Гегелем закону пераходу колькасных змен у якасныя.

Новая якасць нечакана выявіла няздольнасць вертыкалі не толькі забяспечваць эканамічны рост, але і супрацьстаяць новым пагрозам, якія множыліся, нібы трусы.

Вертыкаль — гэта перш за ўсё цэнтралізацыя ў прыняцці рашэнняў. Яна здольная даваць рады, калі колькасць пагроз абмежаваная. Аднак летам 2020-га сума яе вартасцей трансфармавалася ў адзін вялікі недахоп. Для выжывання спатрэбілася чарговым разам ісці ад жыцця.

Цытую: «Былі перыяды, калі трэба было гэта ўсё канцэнтраваць. Але сёння мы павінны дэцэнтралізаваць, расканцэнтраваць гэта ўсё. Размеркаваць па зонах адказнасці».

Нагрузкі на першую асобу сталі празмернымі. Наш гарант, як і любая першая асоба, больш за адну кроплю з мора інфармацыі апрацоўваць не ў стане. Зрэшты, 27 гадоў ад адзінага палітыка большага і не патрабавалася.

Аднак смажаны певень клюнуў. Лепш позна, чым ніколі: «Калі б своечасова ўзяліся за пераразмеркаванне паўнамоцтваў органаў улады, можа быць, і размоў бы па Канстытуцыі не было. Але ўрэшце трэба раз і назаўсёды вызначыцца, што з прэзідэнта праз чвэрць стагоддзя трэба здымаць асноўныя нагрузкі, яму неўласцівыя як кіраўніку дзяржавы».

Быў бы жывы аўтар Эклезіяста, ён бы дапоўніў свой пералік яшчэ адной сентэнцыяй: «Усяму свой час, і час усякай рэчы пад небам: час канцэнтраваць паўнамоцтвы і час пераразмяркоўваць...»

Сяргей Нікалюк
novychas.by

АПАРТЭІД

«В БЕЛАРУСИ СОЗДАЕТСЯ ПОЛИТИЧЕСКИЙ АПАРТЕИД»

Политолог — о том, почему власти пошли на массовые репрессии, задержав около 200 человек за комментарии после гибели сотрудника КГБ, и кто может стать следующей жертвой режима.

— Каток репрессий не останавливается, и вызван он комплексом рациональных и иррациональных мотивов, — отмечает в экспресс-комментарии «Салідарнасці» политический обозреватель Валерий Карбалевич. — Иррациональный мотив — это тяжелая травма, которую получил Лукашенко от протестов прошлого года. Чтобы компенсировать ее, он усиливает механизм террора.

Что касается рациональных соображений, возможны страх, угроза повторения массовых протестов, потому что он понимает, что люди, которые выходили на улицу, остались, и их настроения не поменялись.

Поэтому надо максимально нейтрализовать возможный потенциал для протеста, тем более, впереди намечаются электоральные кампании. Власти опасаются, чтобы не произошло то же, что случилось в ходе прошлогодних президентских выборов.

Кроме того, присутствует желание насолить Западу. Вы вводите санкции — мы в ответ будем уничтожать гражданское общество.

Что касается последних событий — трагедии с перестрелкой, появился хороший повод, и власти им воспользовались. Они создают культ силовых структур.

Силовые структуры в Беларуси неприкосновенны. Они имеют презумпцию правоты, не подлежат никакому наказанию. Что бы они ни делали, они всегда имеют на это право. Это особая каста, которая должна быть неприкосновенна.

Такой культ — важный фактор, который должен защищать режим от его оппонентов. Потому что силовые структуры — это главная опора режима. Любое покушение на представителя силовых структур карается очень жестоко.

С другой стороны, все жертвы силовых структур — априори преступники. Поэтому и разрушаются мемориалы Александра Тарайковского, Романа Бондаренко. Теперь любые попытки не то, что героизировать убитого Зельцера, а даже просто признать его жертвой трагедии, караются жестоко.

Репрессии идут в рамках политической философии. Белорусы не равны перед законом. Есть каста неприкасаемых, которая в принципе не может быть ни в чем плохом заподозрена. И есть другая каста — те, кто выступает против режима. В отношении них тоже нет законов — с ними можно делать все, что угодно. Обе эти касты стоят над законом: только одна каста наверху, а вторая внизу. Такой политический апартеид создается в Беларуси.

Цель масштабных репрессий — удержание власти, подчеркивает политолог, и пока эта тактика работает. К каким последствиям приведет террор?

— Фактически мы видим ситуацию, когда государственные институты начинают обслуживать не интересы общества, а интересы режима. То есть режим — это механизм удержания власти.

Власть начинает работать сама на себя. Это ведет к деградации государственных институтов, таких, как институт правосудия, внешняя политика и так далее. Защита внешних границ сегодня поставлена под сомнение в связи с мигрантским кризисом. Переходя границу Беларуси с соседними странами, мигранты нарушают и белорусские законы.

Власти жертвуют экономикой, скоро начнут действовать санкции. Цена удержания власти очень высокая и с каждым днем становится все больше, но это мало волнует Лукашенко. Его беспокоит сейчас только один вопрос — власть.

— Кто сейчас под угрозой репрессий в Беларуси?

— Противники власти. Все, кто заявил о себе, кто далее будет публично заявлять. Конкретно, кого коснется в реальности, сложно прогнозировать. Не всегда можно просчитать действия власти.

— Как вы думаете, удастся ли властям заставить замолчать всех несогласных?

— В эпоху интернета это сделать сложно. Можно ликвидировать редакции независимых СМИ в Беларуси, но невозможно закрыть телеграм-каналы, социальные сети.

Количество потребителей независимых СМИ сократилось: и по причине уменьшающейся политизации, и по причине того, что обычному обывателю лень искать обходные пути для того, чтобы находить информацию, те сайты, которые закрыты. Так что частично это работает. Но вернуть ту эпоху, когда основным источником информации было телевидение, уже нельзя.

— Как долго можно террором и репрессиями удерживать власть?

— Исторический опыт показывает, что можно долго, но против белорусской власти действуют новые факторы. Экономические санкции будут разрушать экономику. Все это происходит в условиях низкой легитимности существующей власти.

Международная изоляция, которую ощущают все сторонники власти и номенклатура. Информационная ситуация, когда какие-то глупости нельзя скрыть. Ну, и действия самой власти, которая подставляется все время, занимаясь тем, что называется самострелами, стреляя в собственную ногу.

Сроки никто не скажет, будущее неизвестно.

Яна Соколова
gazetaby.info

СВЕТАПОГЛЯД

БЕЛАРУСЬ НЕ АГРАРНАЯ СТРАНА. ЗАЧЕМ НАС УБЕЖДАЮТ В ОБРАТНОМ

Лукашенко убеждает белорусов, что их спасет традиционный уклад жизни. Для его поддержки белорусам важно заботиться о сборе урожая, а детям в школах — выращивать яблоки. Имеет ли это отношение к экономике и почему власти держатся за патриархальное мировоззрение?

Аграрии проигрывают айтишникам

Александр Лукашенко, говоря о сельском хозяйстве 5 октября, отметил его стратегическую роль, говорил, что «сев озимых — вопрос номер один», «объявлена тревога» и так далее.

Между тем, как отметил экономист BEROC Лев Львовский на своей странице в фейсбуке, согласно данным Белстата в сельском хозяйстве задействованы 8,7% занятых в экономике белорусов, которые создают 6,7% ВВП. Эксперт обратил внимание на то, что средний темп роста этого вида экономической деятельности с 2011 года составил 1,9%, что выше, чем общий темп роста экономики страны в 1,2%, но существенно уступает ИТ-сфере с ее 10,3% в год.

И это мировой тренд, отметил экономист. «Таким образом, вопреки расхожему мнению, Беларусь не является аграрной страной. И слава богу», — написал Львовский.

В комментарии для Naviny.by он пояснил свою точку зрения тем, что «собственно сельское хозяйство — это не та область экономики, которая может являться точкой роста. Даже там, где оно высокотехнологично и развито, основной экономический рост приходится на другие индустрии».

По мнению экономиста, если бы Беларусь была страной, где 20-30% ВВП приходится на этот сектор, проблем у нас было бы гораздо больше. Это бы означало, что прежде чем начинать расти, нам надо было бы переобучить значительную долю работников.

Отвечая на вопрос, не тормозит ли такой подход развитие страны, Львовский сказал, что «немного тормозит, потому что лучше ресурсы, внимание чиновников направлять в сферы, где можно достичь роста».

Зачем Лукашенко постоянно твердит о севе и жатве?

Лукашенко в течение всего своего правления говорит о значимости сельского хозяйства. Львовский полагает, что тот вспоминает о 90-х, когда не было еды, а он стал президентом.

«Да, СССР действительно смог довести сотни миллионов людей до нищеты, а некоторые регионы — до голода в результате плохой политики, которая проводилась на протяжении многих десятилетий. Если говорить о продовольственной безопасности, сейчас голод есть только в самых неразвитых странах и странах, где экономические ошибки совершались намеренно и тоже многие годы: Венесуэла, Северная Корея, Куба, страны Африки. Чтобы этого достичь, надо очень заблуждаться в законах экономики, никого никогда не слушать, ни в коем случае не исправлять ошибки. Нам до этого все-таки еще далеко», — сказал Львовский.

По его мнению, Лукашенко говорит о значимости аграрного сектора, исходя не из экономических, а из политико-психологических факторов: «Он работал в сельском хозяйстве, ему эта сфера близка».

Эту точку зрения разделяет старший аналитик Центра новых идей социолог Геннадий Коршунов: «Можно говорить о некой пропагандистской составляющей речей о сельском хозяйстве, о посыле простому народу. Но мне представляется, что здесь больше самотерапии, это для Лукашенко способ обратиться к тому, что он хорошо знает. Он руководил сельскохозяйственным предприятием и чувствует, что компетентен в вопросах сельского хозяйства. Думаю, он все же обращается к этой теме больше для себя, чем с пропагандистской целью».

Вместе с тем, подчеркнул эксперт в комментарии для Naviny.by, проблема в том, что «общество выросло, обогнало власть, а сама власть этого не понимает». Из года в год ведется разговор о хлебе, о сборе урожая не как о рутинном мероприятии, а как об авральном. И проявляется циклическое мышление традиционного общества, отметил Коршунов.

«Происходит редукция государства»

Это мышление выливается в действия. Свежий пример — на совещании по сельскому хозяйству Лукашенко, как сообщила его пресс-служба, предложил закрепить за школами и университетами яблоневые сады. Он вспомнил, что раньше «были подсобные хозяйства, в каждой школе. И дети заготавливали себе на всю зиму до следующего урожая и морковь, и свеклу, и капусту — то, что нужно к столу».

Говоря об использовании детского труда в школах, Коршунов обратил внимание на то, что сегодня использование детского труда не очень укладываются в юридические нормы.

«Кроме того, — сказал он, — такие идеи — из прошлого, они не ориентированы на построение будущего. Да и в целом находятся вне педагогического профиля. Это способ самоутверждения представителей власти и контроля над обществом, что в целом деструктивно влияет на систему образования. Неправильно заставлять детей выполнять в школе физическую работу, которая не входит в школьную программу. Я уже не говорю, что это непрофильная деятельность и для преподавателей».

Между тем Лукашенко и сам показывает, как это надо делать, «демонстрируя свое приусадебное хозяйство, уборку разных культур», отметил в комментарии для Naviny.by политолог Валерий Карбалевич.

По его словам, то, что Лукашенко придерживается патриархальных взглядов, не новость. Однако в 90-е годы прошлого века его апеллирование к доиндустриальной, патриархальной части населения, во многом благодаря которой он и пришел к власти, имело смысл. Теперь же доля таких людей в белорусском обществе незначительна, и Карбалевич полагает, что Лукашенко не получит каких-то политических дивидендов от такого подхода.

Для белорусов в этой связи печально, что Лукашенко пытается в соответствии со своими патриархальными взглядами перестроить всю страну, подчеркивает эксперт.

«Получается, в школе надо не ИТ-технологиям учить, а бытовым вещам, уходу за садом. Теперь основная функция школы — воспитание лояльных правящему режиму граждан. Для этого лучше, когда дети убирают яблоки и груши, а не сидят в различных чатах», — сказал Карбалевич.

Даже если мир идет в другом направлении и такой концепт противоречит современным тенденциям, Лукашенко это не волнует, отметил собеседник Naviny.by. Цель Лукашенко — удержать власть путем политических репрессий и подавления протестов: «Происходит редукция государства, движение по венесуэльскому пути, где государство как институт практически распалось».

По мнению политолога, во имя удержания власти Лукашенко пойдет на то, чтобы пожертвовать даже институтом государства.

Елена Спасюк
naviny.online

ПАДАТКІ

«ОЧЕНЬ ДЕНЬГИ НУЖНЫ»

На днях министр финансов Беларуси Юрий Селиверстов разъяснил в эфире БТ, для чего власти планируют ввести налог на квартиры, начиная с первой. Это, оказывается, сделают в неустанной заботе о гражданах — чтобы «заинтересовать людей не уезжать из сельской местности, жить в собственном жилье», и «уравнять» жильцов частных и многоквартирных домов.

Исходя из слов главы финансового ведомства, отмена льгот и введение налога на недвижимость — это «разумный и справедливый подход», а не попытка залатать дыру в бюджете. Да-да, именно так и поступают в странах с сильной и процветающей экономикой — отменяют льготы и перекраивают налоговую систему, одной рукой отбирая у всех, чтобы другой раздавать некоторым и по чуть-чуть, например, повышая пенсии и зарплаты бюджетников.

Очень деньги нужны

Правда, опытные экономисты отчего-то от идей Минфина в восторг не пришли. Ярослав Романчук экспрессивно характеризует изменения в налоговом законодательстве как «новые налоговые нары» и попытку государства залезть в карман каждого не бездомного гражданина.

Лев Марголин прямо говорит, что с отменами льгот по налогу на недвижимость в самом плачевном положении окажутся как раз небогатые белорусы — не те, у кого две, три и больше квартир или домов, а те, у кого жилье — первое и единственное.

По мнению эксперта, существенно пополнить казну подобными мерами не получится, а вот по многим своим же сторонникам, среди которых немало пожилых и малообеспеченных людей, власть ударит наотмашь.

Сергей Чалый замечает, что в норме такие налоги — это инструмент социальной политики, и речь идет о прогрессивной шкале налога как на доходы физлиц, так и на недвижимость: то есть, больше платит тот, кто больше зарабатывает и больше имеет. Но в Беларуси налоговый подход «очень деньги нужны» затрагивает всех без разбора.

Как сообщили чиновники, стоимость квартир будет дифференцирована по городам и типам жилья, а средняя сумма налога составит около 25 рублей в регионах и порядка 50 рублей в Минске. Оцените: одно предложение, а сколько недоговоренностей — «средняя», «порядка», «около»; округляй себе и округляй в нужную сторону. В стране, где, по данным Белстата, свыше 4 миллионов домохозяйств, с миру по нитке (0,1% от стоимости квартиры) — в бюджет далеко не копеечка, но и не та сумма, чтобы овчинка стоила выделки.

К тому же от уплаты нового налога освобождаются несколько категорий белорусов, среди которых участники Великой Отечественной войны, инвалиды I и II группы, члены многодетных семей и военнослужащие срочной службы. Значит, итоговые суммы нового налога будет еще меньше.

Тогда зачем столько усилий для создания дополнительного источника — не пополнения бюджета, но раздражения налогоплательщиков? Возможно, как раз затем, чтобы потом высочайшим указом правителя этот раздражитель убрать, публично поругав нерадивых «бояр» и напомнив, что «царь-то» — хороший?

Все хорошо, прекрасная маркиза

С бюджетом страны, по словам министра финансов, «все будет хорошо», хоть он и «планируется в экономных условиях». Подумаешь, Всемирный банк пересмотрел с учетом влияния санкций на белорусскую экономику прогноз по Беларуси, предрекая на 2022-й не рост в 1,9%, как раньше, а падение на 2,8%.

Главное, что в правительстве рапортуют о готовности противостоять санкционным мерам, о том, что ВВП растет и колосится и о том, что «в конечном счете здравомыслие восторжествует».

А пока, чтобы времени задумываться особо не было, нужно больше налогов.

Среди таких новшеств — белорусов обяжут платить не только за дорогие посылки из зарубежных интернет-магазинов, но вообще за сами покупки в них (новый виток «купляйце беларускае»). ИП-шникам — никакой господдержки, а наоборот, режим Спарты: платите больше или несите дополнительные расходы, создавая юрлицо, либо вовсе закрывайтесь.

А населению — любимое слово чиновников — предлагается нести больше денег в банки, откуда государство сможет их, по своему усмотрению, пускать в оборот (очень, очень «удачный» шаг для повышения уровня доверия к банкам).

Что ж, верной дорогой идем, почти по тексту «Чиполлино». Где за горами, видимо, налоги на осадки, а там и до воздуха дойдем. А взамен мы получим обещания чиновников о том, что зарплаты вырастут в любом случае (еще бы не выросли, нужно же показать, что номинальные доходы белорусов хотя бы пытаются, ковыляя, догнать реальную инфляцию), и ностальгические рассказы правителя о вкусных и здоровых смаженках.

«Филин»
Ирина Морозова
gazetaby.info

Заснавальнік: Салодкі Сяргей Аляксандравіч
Рэдактар: Шчамлёў Аляксандр Міхайлавіч

Адрас рэдакцыі: 211262, Шумілінскі раён, п/а Амбросавічы.
Тэл. 3-73-74, маб. +375299870742.
Газета выдаецца з верасня 2000 г.

Падпісана да друку 15.10.2021 у 16.30
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры дапамозе аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.